

představu, umělecký záměr do konkrétního grafického projevu. M. M. Věrcholancev se zúčastňuje domácích výstav od roku 1961, od roku 1970 i výstav mimo hranice své rodné země. Velmi rychle začal pronikat do podvědomí historiků umění, uměleckých kritiků, sběratelů i přátel grafiky. Za zásadní úspěch lze považovat ocenění na mezinárodním bienále exlibris v Malborku, kde podvkrát získal medaili. Dále se mu dostalo ocenění v mezinárodní soutěži a výstavě exlibris v belgickém St. Niklaas. Na Věrcholancevových exlibris se v poslední době stále častěji objevují v legendě jména zahraničních sběratelů. Dokonce v Dánsku v edici Exlibristen vyšla v roce 1979 monografická publikace o jeho exlibris, která patří ke špičkové tvorbě v Sovětském svazu i ve světě.

JIRÍ SOUKUP

VALERIJ PAVLOVIČ KUROV

se narodil 23. října 1939 v Elektrougli v Moskevské oblasti. V letech 1958 — 1963 studoval na Abramcovské uměleckoprůmyslové škole v Moskvě a od roku 1965 do roku 1971 na Moskevské vyšší uměleckoprůmyslové škole v Moskvě, tzv. Stroganovské. Věnuje se průmyslovému designu a je uměleckým konstruktérem. Od roku 1973 je členem Svazu výtvarných umělců SSSR. Žije v Moskvě.

MICHAIL MICHAILOVIČ VĚRCHOLANCEV

se narodil 24. 4. 1937 v Moskvě. V roce 1961 absolvoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Moskvě, kde od roku 1966 byl odborným asistentem. Potom pracoval jako výtvarný redaktor v moskevských vydavatelstvích a v časopisu Rodina a vlast. Žije v Moskvě.

70. výstava ilustrací a grafiky v rodném domě Václava Šolce v Sobotce. Sezóna 1982. Pořadatelé: Okresní galerie v Jicině, Osvětová beseda v Sobotce, Spolek sběratelů a přátel ex libris, kolektivní člen České společnosti pro estetiku při ČSAV v Praze, Albatros, nakladatelství pro děti a mládež v Praze.

Vytiskl Mír 6, provoz 62, Praha 3, Čáslavská 15

VALERIJ PAVLOVIČ

KUROV

MICHAIL MICHAJLOVIČ

VĚRCHOLANCEV

GRAFIKA

Rodný dům

Václava Šolce

Sobotka, listopad 1982

VALERIJ PAVLOVIČ KUROV

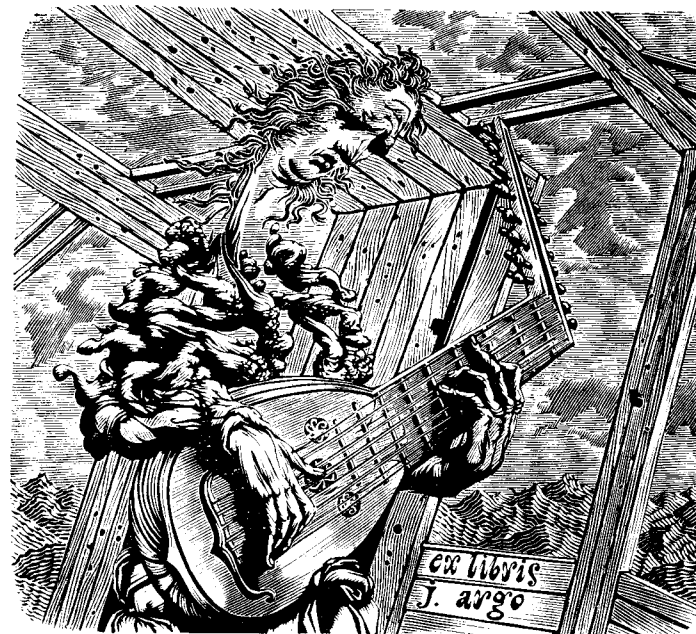
pracuje sice jako designér v moskevském konstruktérském ústavu automatiky, ale patří mezi uznávané grafiky mladé generace. Již v době studií na slavné „Stroganovské“ byl autorem svého prvního exlibris. Od té doby vytvořil řadu těchto drobných lístků komorní grafiky. Z více jak tří stovek svých knižních značek sestavil několik výstav. Vystavoval na samostatných personálních výstavách a účastnil se mnoha výstav skupinových, a to jak v Sovětském svazu, tak v zahraničí, mezi jiným i na pražské výstavě sovětského exlibris v Národním muzeu v Praze v roce 1975.

Kurov ve své tvorbě používá dva odlišné grafické materiály, dvě odlišné techniky: linoleum, které je podajné a dá se poměrně snadno zpracovat rydlem. Kurovovy linoryty staví proti jemné šrafúře ucelené plochy. Jindy sahá po materiálu zcela odlišném, po nepodajném kovu zinkové destičky. Tento materiál vyžaduje kromě nutné znalosti výtvarné i znalost materiálu a fyzickou zdatnost při jeho opracování. Úměrně k vlastnostem materiálu můžeme i grafickou tvorbu V. P. Kurova rozdělit podle užitých technik zhruba do dvou hlavních směrů. Jeho linorytová tvorba se vyznačuje lehkostí, ušlechtilostí jednodu-

chých linií, rozevlátým ornamentem, svěžími rostlinnými a figurálními motivy. Převládala v prvních letech jeho grafická díla. Pro listy tištěné z hloubky užívá kovových desek. Nespokojuje se pravidelně s plochou jednoduchého čtyřúhelníku, ale opracovává již samu desku do požadovaného tvaru a na ní rozehrává technicky náročné výtvarné dílo. U tisků z hloubky nalézáme větší důraznost a tím větší promyšlenost zvoleného motivu. Tak se Kurov představuje v komorních drobných lístcích knižních značek jako vysoce kultivovaný tvůrce, navozující osobitou atmosféru zajímavých řešení i volbou tématu. Jsou to listy, nesoucí znaky suché pečetě, lepu dotvářené technikou akvatinty. Na Kurovových listech knižních značek jakoby oživaly staré ruské byliny, ožívá v nich mnohý prvek folkloru. Časté rostlinné motivy jsou pojednány v rozvlákněných tvarech, figurální prvky vycházejí z realistického základu živé přírody a jsou svojí stylizací typické pro Kurovovu osobitou tvorbu. Zajímavé jsou i jeho volné grafické listy, kde do větší šíře rozehrává motivy, uplatněné v drobných knižních značkách, jako by volná grafika korunovala pokusy, uplatněné v oblasti exlibris. Kurovovo dílo vychází z lidové tvorby a tradic ruského lidového umění. Ukazuje na velkou lásku k živé přírodě. Z každého listu vyznačuje zralé grafické mistrovství.

MICHAIL MICHAILOVIČ VĚRCHOLANCEV

vyrůstal v uměleckém prostředí. Jeho matka studovala ve dvacátých letech na Leningradské akademii výtvarných umění, babička absolvovala v roce 1901 na tehdejší Stroganovské výtvarné škole obor technického kreslení v oddělení skla a keramiky. Jeho pradědeček vlastnil vynikající sbírku grafiky a kreseb převážně z XVI. stol. a unikátní knihovnu. Pod vedením své matky začal M. M. Věrcholancev kreslit. V prostředí kulturně bohatém se počalo vyvíjet jeho citění a myšlení. Na tvorbu M. M. Věrcholanceva měla však velký vliv Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Moskvě (dříve Stroganovská). I když byl zařazen do oddělení zpracování dřeva a návrhářství nábytku, zaujal ho dřevoryt a pilně se mu věnoval. Na škole pod vedením profesora F. F. Voložka pracoval kroužek dřevorytu, který svůj zájem často směřoval na knižní značku. V roce 1958 vzniklo první Věrcholancevovo exlibris — dřevorez pro učí-

tele I. A. Masejeva a pro téhož v následujících letech další knižní značky, ale již v technice dřevorytu. Dřevoryt ho tak silně zaujal, že mu zůstal dodnes věrný. Některé Věrcholancevovy listy jsou i barevné dřevoryty. Výjimečně byly některé kresby exlibris reprodukovány zinkograficky. Dnes čítá tvorba M. M. Věrcholanceva téměř 100 listů.

Věrcholancev ve své tvorbě drobných exlibris, tak jako i ve volné grafice uplatňuje neobyčejnou tvůrčí fantazii. V jeho listech se objevují alegorie lidských vlastností, výrazné symboly. Neobyčejný zájem o hudbu vyjadřuje na svém autoportrétu i četných listech drobné grafiky, kde se objevuje lyra, housle, píšťaly, varhany. Na Věrcholancevových listech nás zaujme suverenní grafická technika, vzletná kaligrafická linie mistrovsky provedená ukázněným vedením rydla na špalíčku tvrdého dřeva samšitu. Jeho oduševnělá rytina vyjadřuje dva protipóly jeho grafického umění. Jeho bohémská povaha se vyjadřuje v rozevlátných tvarech a liniích, ale vysoká řemeslná zdatnost mu umožňuje tento osobitý projev přesně a graficky čistě provést tak, aby neutrpěl projev a výraz kresby. Jeho suverenní dřevorytecká technika má základ v přesném vidění a schopnosti převést